

Видає „Видавниче Товариство імени Б. Грінченка“.

Виходить 6 разів на місяць.

Ціна одного примірника 2 фен.

Ч. 12. (59).

Вецляр, 1. березня, 1917. р.

Рік III.

...Розписані нові вибори...

На 27. лютого кінчаєть ся вже срок для четвертої думи в Росії. Хоч як несправедливий є виборчий закон до російської думи, цар все ще боїть ся нових виборів... І саме як Микола II. дріжить перед новими виборами — в нашій українській громаді табору Вецляр є розписані нові вибори на послів до українського парламенту. На місце реакційної, царської думи в Росії підносить ся в нас у полоні на широких демократичних законах український парламент „Народна Рада“. Коли при виборах в Росії, робочий нарід український є страшно покривджений, то в нас виборчий закон є для всіх рівний і справедливий. В український парламент, Народну Раду, може нарід робочий вибрати як найбільше своїх заступників.

Хтож вибірає послів до Народної Ради? Нарід! Кожний Українець, що має вище 20-ти років і є замешканий більше 2 тижнів у нашому таборі (або й має вступ до табору), може вибрати посла.

Навіть ті, які за політичні провини були карані таборовим судом, ті теж голосують. Хиба такі, що були карані за крадіж та інші тяжкі провини не мають права голосування, а в прочім кожний громадянин

голосує, бо право виборче до Народної Ради є загальне.

Богатий чи бідний—хто має сотню або й тисячу десятин і той, в кого тільки 1 десятина—має при виборах однакове право голосування. Робітники, халупники, які живуть лише з заробітку, вони теж мають те саме право виборче, як богаті. Для чужих народів, приміром правдивих Москалів, Поляків, Жидів; Грузинів, Латишів, які мешкають у нашому таборі, теж признано виборче право і вони можуть свого представника вибрати в український парламент „Народна Рада“.

При таких виборчих законах у Народній Раді будуть заступлені всі стани і кляси нашого народу і український парламент буде справді народний, бо всі мають рівне право голосування. Кожний громадянин-виборець може голосувати на кандидата, якого він захоче. Ніхто не може виборами потерпіти, бо голосування на послів буде картками і та й не.

На посла голосують всі виборці відразу (не так, як є в Росії). Той, що голосує, дістає окрему карточку, кидає її відтак в урну виборчу і кандидат, який дістане озна-

чену скількість голосів, є вже послом Народної Ради.

Як бачимо, те виборче право безпосереднє, бо дає змогу кожному голосувати відразу на посла. Через те, що в український парламент, Народну Раду, виборчий закон є ЗАГАЛЬНИЙ, РІВНИЙ, ТАЙНИЙ і БЕЗПОСЕРЕДНИЙ, через такий закон може вислати український робочий нарід як найбільше своїх заступників в Народну Раду.

Щож буде робити та Народна Рада? Все те, що відносить ся до життя в таборі і на робітничих командах перебірає Народна Рада на себе. Народна Рада має дбати, аби в таборі і на робітничих командах був кождий грамотний, щоб нарід гуртував ся по організаціям, читав, спільно радив ся на зборах, вічах і т. д.

Народна Рада дбає про народне господарство, щоб в таборі як найбільше розвивала ся торгівля в чайні і українському клубі, щоб вироби мистецькі продавали ся поза табором і т. д.

Народна Рада дбає, аби в табор наш приходили посилки чи то подарунки з Червоних Хрестів, з нейтральних держав і розділ тих посилок щоб був справедливий. Народна Рада дбає, аби в таборі і по роб. командах нікому не діяла ся кривда, щоб життя (хоч в полоні) було краще і приємніше і т. д.

Народна Рада дбає, щоб ми всі стали політично зрілими громадянами!

Як бачимо, велике завдання має Народна Рада. Вона повинна складати ся з людей свідомих, щирих. На разі має засідати в Народній Раді 60 послів виборних. Тих 60 послів маємо вибрати ми всі до кінця місяця березня (марта). Тому всюди по товариствах і по бараках треба порадити ся, хто має бути послом, кого вибрати до Народної Ради. Кандидати на послів мусять мати вище 21. року. Всі кандидати на послів мусять зголосити свою кандидатуру до Генеральної Старшини.

Берім ся за роботу! Покажім на ділі московському правительству, які повинні бути вибори на послів і як має виглядати український парламент в нас на Самостійній Україні!

Подольак.

Гей-нум, браття, до бою!

(Присвячую славному Т-ву „Січ“).

Гей—нум, браття, до бою!
Хто шанує матір свою
І про волю краю мріє,
Нехай житні не жаліє!

Станьмо, браття, за одно,
Що метою в нас давно:
Краю воля і свобода,
Щасте-доля для народа.

Наша ціль не за горами,
Швидко буде й перед нами,
Треба дружними лиш бути,
Щоб скоріше досягнути.

Сміло, браття, в путь рушаймо,
Україну визволяймо,
Бо ще й досі чуть з гробів
Заповіт наших дідів.

Гей—нум, браття, до бою!
Хто шанує матір свою
І про волю краю мріє
Нехай житні не жаліє!

Гуляйбіда.

Росія боїть ся прилучити Галичину.

Парижський дописувач „Neue Züricher Zeitung“ містить 10 с.м. статю про завдання Росії в сучасній війні.

Між иншим читаємо там про Галичину: „Українці, котрі заселяють східну Галичину, творили би свого рода троянського коня в рамках Великої Росії. Їх окремішна віра і їх західно-європейські життєві форми здатні до сього, щоби розжарити партикулярні (відокремлені) змагання Українців і з них самих зробити власних носителів сепаратистичного руху в південній Росії. Се є причина, чому в російських правительственних кругах існує опозиція проти можливого прилучення Галичини.“

Пригадаємо читачам, що свого часу російське правительство домагало ся в Парижу, щоб французька преса писала по українському, польському й по инших инородчеських питаннях лише після порозуміння з нею (Росією).

Отже, згадана вище статя пройшла через пильну французьку політичну й військову цензуру й є відгуком настрою, який панує в російських урядових колах щодо прилучення Галичини.

Третій рік хазяйновання в Галичині мабуть переконав Росію, що годі там винищити живий, природний український рух, хоч тисячі інтелігентів вивезено на Сибір, хоч край цілком сплюндровано, повернено в руїну.

Не плакатимуть Галичане за Білим Царем!

* * *

Ще гармати ревуть,
 Люде кров свою ллють,
 Іще кривда усім верховодить.
 Ще лютує війна,—
 Хай лютує... дарма!
 На Україні зірниця вже сходить.
 Іще хмари кругом
 Вкрили світ, мов рядном,
 Ще на землю туман налягає.
 Іще ніч на дворі,
 Ще не видко зорі,
 А на Україні вже розсвітає.

М. Касянчук.

Мої враження з поїздки по робітничих командах.

З 23. січня по 10 лютого с. р. я відвідав 17 роб. ком. вецьлярського повіту, на яких робить 153 Українців нашого табору. Багато з них живуть дуже гарно і „в неволі думають про волю“. Читають, балакають, співають і думають думи батьків, дідів і прадідів. З такими людьми цілком забуваєш про своє теперішнє становище і переносишся у далеку нашу бувальщину-минувшину. Ті люде є по духу, ділу й слову щирі українські патріоти. Для них немає нічого страшного й неможливого; все переносять з радістю й мрією про кращу будуччину на Самостійній Україні.

Є й такі, що словом звать себе Українцями, а ділом живуть так, як навчилися у Росії. Таким людям живеться уже гірше. Скаржаться на свою долю й т. и. Українською справою, поступом людства цікавлять ся, часописі й книжки читають, але ще мало свідомі й тому по таких командах бажано б мати по 3 або 4 свідомих Українців, то й вони жили б так, як перші.

Є й такі, що української справи, чи взагалі просвіти не визнають, почувають себе Москалями. Такі люде найбільш заявляють різних скарг і непорозумінь. Часописей і книжок не читають, боять ся, щоб не вичитати в них, бува, самостійности України. Люде темні й не свідомі і багато з них є неграмотних.

Місцеве населення по всіх селах, де я був, дуже цікавить ся українською справою і Українцями-робітниками; кажуть, що вони розказують їм про українські багатства і роблять все уміло й багато краще, ніж Французи або Москалі. Про тих же робітників, які боять ся української справи і почувають себе руськими, місцеве населення каже, що вони не хотять добре робити, завше понурі й мовчать.

Ө. Каракуля.

З таборового життя.

Генеральна Старшина. 19. лютого відбуло ся перше засідання зреформованої Генеральної Старшини. На початку було поділено поміж членами президії та іншими членами Генер. Старш. їх функції щодо пильнування за ріжними галузями таборового життя в інтересі нормального розвитку всіх існуючих у таборі організацій.

Порядок розділу організацій поміж членів Генеральної Старшини відбув ся на зборах Генер. Ради й є поданий в 10. числі „Громадської Думки“, у звідомленню зі зборів Генер. Ради. Установлено, що голова табору (президент) і писар урядують у таборівій канцелярії з 1/29 до 10 год. уранці, а референт для зносин з комендатурою урядує там же з 9. до 10. години.

Генеральний скарбник крім ведення центральної каси має за обовязок пильнувати за правильним веденням фінансових справ таборових організацій. За сим прийнято звіти з діяльности організацій за минулий тиждень та розглянено й затвержено бюджети організацій на березень місяць. Обговорювала ся справа відсвяткування Шевченкових роковин. Винесено ухвалу відсвяткувати їх в той спосіб, що в п'ятницю, 9. березня, зранку відбудеть ся святочна академія пам'яті Шевченка, увечері концерт; у неділю, 11. березня, також концерт. Для вироблення програми й улаштування цих свят вибрано комісію з 3-х членів Генер. Старшини.

На засіданню 26. лютого крім прийняття звітів від організацій з їх діяльности за минулий тиждень обговорювали ся ріжні біжучі справи внутрішнього життя табору.

С. Кий.

Віче. Т-во „Воля“ 21. лютого умадило віче, на якому було обговорено про вибори до таборового парламенту. Тов Л-кий пояснив, що в нашому таборі до 15 березня повинні бути закінчені вибори. Вибирати депутатів мають право всі ті, хто запишеть ся на виборчий лист, але щоб кожен мав не менше як 20 років, а депутат не менше 21 року і щоб був грамотний.

Деякі т.т. забирали слово, указуючи про вибори в Росії, в яких вони були учасниками. Зазначували, що російські вибори, то є с'яння води крізь решето, бо щоб бути депутатом у Росії, то треба ховатись від поліцаїв, щоб замість Думи та в тюрму не попасти.

Всі промовляли за те, що тільки правдиві народні заступники зможуть добитись кращої долі для робочого народу.

Віче закінчилось народним гимном „Ще не вмерла Україна“.

Донець.

Учительський Гурток Просвітної Громади ім. М. Драгоманова відбув загальні збори дня 22. лютого с. р. Вибрано новий заряд, голову, секретаря й директора школи т. Б-ка. Прийнято новий план науки 5. класової школи щодо науки укр. мови, історії, арифметики, географії, природознавства. Заняття в школі відбуваються щодня, з години зранку, а по полудні ведуть два курси німецької мови тов. Л. і К. Учеників в школі є тепер поперх 200.

Просвітна Громада ім. М. Драгоманова. 23 лютого відбулися звичайні загальні збори Просвітної Громади ім. М. Драгоманова, на які явилось 40 членів (всіх членів в т-ві є 77).

Після видчиту протоколу попередніх загальних зборів виділ Громади дав звіт зі своєї діяльності. В звіті було вказано, що діяльність Просвітної Громади за останні часи значно поширилась. З рамени Пр. Громади уладжено було 3 віча в салі і 36 бльокових викладів, які стали проводити ся з 15. січня. Після звіту управи дала свій звіт ревізійна комісія.

Далі дав звіт бібліотекар Просвітної Громади, який зазначив, що з загальної таборової бібліотеки за січень і лютий було визичено для читання понад 2000 книжок. В бібліотеку поступило до 1000, із котрих більше 100 пожертвували полонені т.т. табору Вецляр. Із загального числа книжок більше 1000 визичено т-ву „Самостійна Україна“ для визичення на робітничі команди.

Звіти видділу, ревізійної комісії і бібліотекаря загальні збори прийняли до відома і уділили уступаючому видділу своє довіря. Після звітів вибрано 8 чоловік до видділу і 3 видділових заступників, а також 3 членів ревізійної комісії.

Після сього вибрано 13 чоловік в кандидати на мужів довіря.

Прийнято 2 нових членів до Громади і одного виключено.

Жолудь.

На робітничих командах.

З грудня місяця минулого року просвітно-організаційну роботу в нашому таборі поширено й на робітничі команди. Зреформований табор, з якого саме відіхало 13 активних працівників до Фрайштату, в цей скрутний час все таки спроміг ся поставити кадр діячів для ширення нашої справи по робітничих командах, які утворили з себе т-во „Самостійна Україна“. Коротка праця 22 активних членів сього товариства вже показала свої гарні наслідки, з чим власне й хочу трохи познайомити читачів.

Перш за все утворив ся тіснійший звязок між табором і командами, про що свідчать числені листи до нас у різних справах. Далі, значно зросли замовлення на нашу й інші українські часописі, книжки, календарі, співаники й т. п. Все більше й більше надходить жертв на різні добродійно-просвітні цілі, особливо на волинські школи, на дітей утікачів, на пам'ятник, на „Січ“ і т. д. Повстають на командах організації на звязок тих, що є в таборі.

Зі звітів мужів довіря (активних членів „Самостійної України“) видно, що в великій більшості відносини між полоненими й місцевим німець-

Українське православне церковне братство імени св. Кирила і Методія. 23. лютого відбулися збори братства. Рішено просити листовно отця Петра приїхати в найближчому часі до нашого табору. Ухвалено послати прохання через Генеральну Старшину до командатури, щоби зробити копулу на тому бараці, який є призначений на церкву. Порухувалась справа про кімнатку, де братство могло б відбувати свої збори. Членів на зборах було 21 чоловік.

І. С-нов.

Театр. У неділю, 25. лютого, Музично-Драматичним Товариством ім. М. Лисенка виставлено в Народному Домі комедію в 3 діях М. Кропивницького „Джигун“. Зміст цієї комедії полягає в тому, що на селі живе молодий, здоровий і вродливий парубок Павло Вдовиченко, що ладен звести з ума кожную необережну дівчину, чи ласу на гарного парубка молодицю. Так він задурив голови двом молодицям: Катрі, жінці Якіма Брунька, та Мотрі, жінці Сидора Журавля; накидав своїм ласим оком і на інших молодиць та приставав до молодої дівчини Явдохи, дочки Пилипа Галушки, навіть старостів уже засилав до неї. Та по мимо того, що дівчина вже ладна була віддати ся йому, батьки її Павлови в сватанню відмовили. За це його арештували й засадили в буцигарню, відкля він утік завдяки тому, що напоїв вартового горілкою, принесеною йому задля цієї ціли Мотрею. Зараз по втечі приходять до волости сільські власти з старшиною на чолі, щоби учинити суд над бешкетником Павлом. Викликають його з „холодної“, аж його вже там немає. Тоді писар від-

ким населенням дуже гарні, а особливо там, де працюють свідомі Українці, які скрізь підкреслюють свою окремішність від Москалів. Такі майже відносини панують і на байдужих до нашої справи командах, а почасти й на ворожих. Полонені здебільшого з пошаною відносять ся до німецьких порядків і нарікають на російські. І. З. на роб. команді К. № 1153. оповідав мужові довіря Г.: „я ввесь свій вік прожив у Росії в наймах, але таких хазяїв, як тепер маю, не зустрічав. Вони зі мною поводять ся так гарно, як з рідним. Порядки тут куди кращі, ніж у Росії“ М. д. (муж. довіря) Я. пише, що полонені на командах розказують йому: „Німці по селах багаті, мають усього досить, так що і до війни мало в нас було таких хазяїв“.

Полонені дуже радо вітають м. д., як свідомі, так і байдужі, прохають розказувати, що діється в світі, в таборі, чи скоро буде мир. Прохають не забувати їх й навідуватись знову.

Так, напр., м. д. Г. подає про одного полоненого, який працює на ком. Г. № 115., що він з початку нічим не цікавив ся, байдуже ставив ся до української справи, але після довшої розмови з м. д. при прощанні побажав Г. успіху в його праці і прохав переказати щире подяку всім таборовим організаціям і німецькому начальству,

бірає у вартового, що до того часу спав п'яний, пляшку з недопитою горілкою й замість сподіваної розправи над Павлом частують ся з старшиною горілкою. На цьому й кінчаєть ся ця не складна й не хитра комедія при репліках старшини на запити деяких селян про права й закони, що він нічого не знає, бо ще недавно почав старшинувати, а що все це „діло покаже“. Ідеї в цій комедії ніякіснінької, зміст її дуже недобірний, самий звичайнісінький з побуту нашого села. Лише в деяких небогатових місцях є в ній трохи немудрої сміховини, яка й смішила наших невибагливих глядачів.

Грали всі т. т. артисти загалом досить добре.

Визначав ся своєю барвистою грою т. Б-їв у ролі сумазводника Павла.

Досить добре вдав спокійного байдужого селянина Якіма Брунька т. Б-к., але багато робив помилок у вимові та наголосі слів. Згодом, як виробить ся, мова у його буде гарна, барвиста.

Треба зазначити досить цікаве явище: т. т. П-ий та Н-н відважили ся співати в своїх жіночих ролях і співи їх, хоч і коротенькі, випали, як на мужчин, досить добре. Декорація була гарна. Недобре тільки, що суфлер весь вечір дуже чуто бубонів, а в тих місцях, де дієві люде тихо говорять, виразно чути було цілі речення його. Також псувало представлення про реальність (дійсність) того, що відбувало ся, така на перший погляд дрібничка, як те, що Павло підслухуючи розмову Явдохи, відхилив декорацію з полотна, що мала бути за деревину.

С. Троянда.

що дало змогу на такі відвідини. Прохав не забувати його.

Всі м. д. в один голос кажуть, що ворожі й байдужі команди вже на другий день після розмов із м. д. стають прихильними, за винятком тих випадків, де мають завзятих провідників чорносотенців. Цікаво зауважити, що й на ворожих командах дуже часто звертають ся за укр. книжками й часописями, але потайки, щоб верховоди не бачили, яких вони дуже боять ся. Через ціх верховодів, власне, вони не зважують ся замовити часопись із табору.

Крім чорносотенців ставлять ся вороже до нашої справи й ті, що залучають себе до С. Д. (соц. демокр.), бо вважають нас за „шовіністів“. Також неприхильні відносини і з боку Французів, яких, як також і Москалів, більш свідомі команди прохають від них забрати, а на їх місце дати Українців, хоч би навіть байдужих або й ворожих. На таких командах товариші самовпевнено кажуть, що вони з них пороблять щирих Українців.

Населення, як уже згадувано, до Українців ставить ся дуже прихильно. М. д. Г-ко подає, що кожний господар дбає про те, щоб мати Українця, а Москаля чи Француза здихати ся (роб. ком. Н. № 29.) Не диво ж бо, що навіть і байдужі виказують себе перед Німцями за Українців.

Д. Волиняк.

ВІЙНА.

(від 24. до 27. лютого 1917. р.)

На західнім фронті відбували ся перестріли артилерією над Соммою і коло Іперн. При наступі Арментієр полягло 200 Англіїців, а 39 взято до неволі дня 21. лютого с.р.

На східнім фронті у Галичині вдерли ся німецькі війська на схід від Золочева в російські окопи і взяли 3 офіцерів, 250 салдатів у полон.

На прочих фронтах спокій. Морози на сході Європи перешкоджають военним операціям.

Дня 25. лютого подано до відома, що від початку війни до кінця січня 1917 р. затоплено в кораблях 4,357,500 тонів, з яких англійських є 3,313,500. А від лютого зачала ся щойно заострена боротьба підводними суднами.

В Месопотамії на південь від Кутель Амара була кривава битва 17. лютого с.р. між Англіїцями різної краски тіла та Турками, де Турки знищили цілу брігаду. Англіїські втрати в послідніх битвах виносять 30,000 людей.

Вісти з Росії й зі світа.

РОСІЯ Й ЦАР МИКОЛА.

Штокгольмська часопись, „Афтонблядет“ приносить з Росії такі вісти: Не має сумніву, що в Росії панує великий заколот. Як воно буде, ніхто не знає, але кожний вірить, що кінець буде катастрофою. Вольнодумні партії скидають вину за нещастє на правительство, яке треба відмінити і поставити під контроль Думи. Найбільшою перепороною є цар. Антидинастичний рух обіймає не тільки вузькі круги, але й широкі верстви населення. Про царя говорять ся явно таке, що перше й думати було тяжко. Як цар де являєть ся, то для його охорони несуть образ якого небудь святого. Чим довше триває війна, тим кріпшає опозиція. Вплив Англії став дуже великий; Англіїці нильнують і контролюють усе—вони підкопують повагу й становище царя на кожнім кроці. Найбільшу ненависть сіють до цариці, бо вона з німецької княжої родини. Цар чує інстинктивно небезпеку й хитаєть ся то сюди то туди. Звідтіль і ті вічні зміни в складі правительственої управи. Як мир не вдоволить російського народу, буде без ніякого сумніву революція по війні. Хоч вість, що цар хоче подякувати за престол, є неправдива, але ся вість показує дуже багато, що в Росії готуєть ся щось непевне. Царські слова кинені серед окруження в хвилі зневіри були причиною сеї вісти і вона малює настрої розпучливий і безнадійний у найвищих російських кругів.

ОТВОРЕННЄ ДУМИ.

Дня 27. лютого с/р. має на ново зібрати ся російська Дума. Всі міністри мають бути присутні на отворенню її, між ними й Протопопов, під загрозою, що при найменшій демонстрації проти правительства вони опустять Думу. Правительство не предложить ніякої програми праці, тільки царський указ. Від того, як буде заховувати ся Дума, залежить питання нових виборів до Думи.

ТРІЙКА РЕАКЦІЙНА У ЦАРЯ.

Цар прийняв на послухання Протопопова, Штюрмера, день перед сим приймав цар Трепова, і був супроти їх всіх дуже ласкавий. Протопопов зажадав, щоби Штюрмер і Трепов зайняли найважливіші становища, щоби могли підняти силу правих партій в борбі з Думою. „Біржевія Ведомості“ подають: Протопопов сподівається при нових виборах обірати прогресивному блоку (лібералам) 30 мандатів (послів); далі лічить на підперте робітників, які дуже невдоволені з ліберальної Думи.

ЗАЩИТКАНІ РОЗРУХИ РОБОЧИХ В РОСІЇ.

На донос „чорної руки“ зробила петербурська поліція облаву на делегатів робітників у централі воєнного промислу. Сіх провідників робітників обжаловано, що вони у всіх фабриках вироблюють оружжя, щоби приготувати заговор у Росії проти монархії. Поліція обставила поодинокі місця зборів і секретаріату організації, що обіймає 80.000 членів, і стала арештовувати велике число. Між ув'язненими найшлося 11. послів до Думи. Як робітники провідали, що їх провідникам грозить процес, підняли штрайк, що загрожував зостановити виріб оружжя в цілій державі. Член Думи Гучков пішов до петербургського воєнного команданта, ген. Хабальова і звернув йому увагу на лихі наслідки насильства над робітниками, які можуть повстати у виробі оружжя взагалі. Президент комітету для промислу оружжя, Коновалов, пішов до ген. Хабальова і заявив, що він є однозгідний з робітниками та зажадав в інтересі держави успокоїти робочих і випустити провідників. Хабальов поїхав до міністра війни Беляєва й заявив ся за робітниками. Щоби сю справу якомось стерти з денного світла, видано комунікат (письмо), в яким заявило правительство, що воно ув'язнило делегатів робітників помилково, а вони нічого не провинили ся та що робітники вислали до царя вірнопідданчу бумагу (адресу). Так і увільнено провідників, а тоді щойно серед робочих настав спокій!

От як боїть ся зорганізованих людей навіть російське правительство!

НАСТРІЙ НА РОСІЙСЬКИМ ФРОНТІ.

На цілім фронті є майже всюди спокій. На

півночі замість морозів почала ся краща погода; на півдні положення гірше. Настрій ізза великих морозів дуже погіршив ся, серед війська появилася хвороба (шийна тужинь), на яку не має ніякої ради. Полонених за останій місяць не взяли Росіяни нічого. Хиба з весною можна сподівати ся переміни.

ВЕЛИКА РОСІЙСЬКА ОФЕНЗИВА ПРОГОЛОШЕНА.

„Бірж. Ведомості“ подають відомости з російських кругів військових, що на весну прийде до рішучої боротьби на східнім фронті. Прочі російські дневники доносять, що Росія готується від семи місяців до весняної рішучої офензиви.

ЗАПОВІДЖЕНО РІШАЮЧУ БИТВУ.

На зборах в Англії міністер Льюїс Джордж і його товариші заповідають, що в протязі сих п'яти неділь начне ся велика битва на західнім фронті. Представники преси вже поїхали приглядати ся на приготування до сеї великої боротьби народів!

ПОГОЛОСКИ ПРО ОКРЕМИЙ МИР В РОСІЇ.

Бюро „Bureau des Nationalités de Russie“ в Берні доносить: На основі наших інформацій в Росії знов виринули поголоски про окремий мир між Німеччиною й Росією. Сильний похід реакційної преси проти Державної Думи, скріпленне правого крила в Державній Раді іменованиями з 1. січня, приготування до утворення „правого блоку“, який має всіх правих членів обох палат злучити до боротьби проти поступового блоку,—все те стоїть в найближчій звязку з поголосками про окремий мир.

В сій справі заслугоє на увагу стаття „Земщина“, яка домагаєть ся відложення Думи на весь час війни і пише, що „без Думи можна ждати швидкого закінчення війни.“

Здаєть ся, що вбийство Распутіна і уступленне Штюрмера не зменшили впливу прихильників мира в Росії. На місце Распутіна знайшов ся вже наступник в особі єпископа Пітіріма. А іменование Голціна викликало в цілій пресі (за виїмком реакційної) тільки недовіре й сумніви.

В пресі слідно велике занепокоєнне й говорить ся про великі зміни, які мають наступити у внутрішній політиці Росії.

ЗАТОПЛЕННЄ ІТАЛІЙСЬКОГО КОРАБЛЯ З ЖОВНІРАМИ.

Дня 17. лютого затопило підводне судно італійський корабель „Мінас.“ На кораблі було 1000 жовнірів, та великий засіб амуніції вартости 3 мільйони марок. З цілого корабля виратувало ся тільки 2 людей.

ЩО ЗНАЧИТЬ: ЗАТОПЛЕНО 51.000 ТОНІВ?

Одно німецьке підводне судно в протязі одного дня затопило 51.000 тонн. Щож воно значить? Кілько шкоди має противник? 51.000 тонн це є 4490 залізничних вагонів. Коли німецькі судна затопили в трьох тижнях 404.000 тонн, це є 17.960 вагонів залізничних, або 360 поїздів залізничних по 50 вагонів.

ВІЛЬНИЙ ПЕРЕЇЗД ДЛЯ САЗОНОВА.

Російське міністерство, як пише „Реч“,—хоче через неутральні держави добути від осередніх держав вільний переїзд через море для Сазонова—бо, як звісно, воно zagrożене підводними суднами. Се була би відплата за вільний переїзд послів осередніх держав Бернштофера й Тарновського з Америки через англійську замкнену лінію. Але се показує, що Росія не вірить ніякому кораблеви, що йде до Англії, що він допливе до неї ціло.

АВТОНОМІЯ ІРЛЯНДІЇ НА МІЖНАРОДНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

На засіданню палати послів у Лондоні підняв питання націоналіст Лінан, секретар зовнішніх справ, чи він має право зложити заяву на право автономії Ірляндії, коли її видвине на мировій конференції заступник Ірляндії.

Бельфур відповів відмовно.

Бонар Льов відповів, що до питань, які доторкають ся управи сполучених королівств (Великої Британії і Ірляндії) може рішати тільки парламент. Але держава мусить числити ся з тими намірами ірландських представників!

І ми певні, що Ірляндці сміливою боротьбою дістануть собі автономію. Так і Україна може добути свої права тільки боротьбою, сміливим жаданнем свого права перед лицем Росії й цілого світа!

УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ.

В Берліні в останніх місяцях відбуваються так звані „Східно-Європейські вечери“, на яких представники науки та політики читають реферати й обговорюють справи країв східної Європи. На вечері 15. листопаду виступив відомий німецький учений, знавець етнографії та географії східної Європи, проф. Тріч. В своїм докладі він між иншим сказав, що розвязка польської справи затрудняється тим, що крім польського питання є цілий ряд інших національних питань, дуже тісно звязаних з ним, а це питання: українське, білоруське, литовське і жидівське. Вони можуть бути розвязані лише всі разом.

ВІДСТАВКА ГЕНЕРАЛА АЛЕКСЕЄВА.

Шеф генерального штабу ген. Алексєєв уступив зі свого становища. На його місце має стати ген. Гурко.

УКРАЇНЦІ В АВСТРІЙСЬКОГО ЦІСАРЯ КАРЛА.

„Політична Кореспонденція“ подає до відома: В четвер (15. лютого) заявили ся на приватній аудієнції (послуханню) у цїсаря Карла представники українського народу: віцепрезидент парламенту (австрійської Думи) Романчук і посол д-р Кость Левицький. Заступників українського народу приймав молодий цїсар в найпривітніший спосіб. Цїсар довідувався про національні потреби українського населення в Галичині і заявив велике признання лояльності (вірності) Українців у теперішній війні. Він підносив дуже високо—з власного досвіду, як очевидець—геройське поведення українських Стрільців (укр. легіону) і запевнив українським представникам свою симпатію і прихильність українському народови.

ЗАКРИТТЄ ЧАСОПИСІ „UKRAINISCHE NACHRICHTEN“.

Для освідомлювання німецького громадянства в Австрії та Німеччині в українській справі Українці видавали у Відні часопись на німецькій мові „Ukrainische Nachrichten“. З причини того, що при теперішніх обставинах на цїм ґрунті не можна боронити українську справу так, як то вимагає сумнів видавців, вони на 100 числі закрили свою часопись і намірені замість її видавати періодичні брошури на німецькій мові про українські питання.

РЕФОРМА РОСІЙСЬКОЇ ПРАВОПИСИ.

Загально російський зїзд учителів московської мови в середніх школах при участі представників Академії Наук ухвалив одностайно домагатися ся зреформувань дотеперішньої московської правописи (и і заступити через і, викинути ъ і ѓ). Поодинокі бесідники вказували між иншим на трудности, які справляє дотеперішня правопись у школі, на мільонові видатки на зайве з і ин. (В. СВУ).

ОПОВІСТКА.

„Видавниче Товариство“ має видати святочне число, посвячене нашому генієви Тарасови Шевченкови. Просимо всіх товаришів подавати статті, чи вірші, або спомини, як хто познайомив ся з творами Шевченка, найдалі до 5. марта (березня) 1917. року.

Редакція.

Листи з робітн. команд.

Дякуємо, товариші, за газети, які отримуємо три неділі; просимо й далі висилати. Добре, що й нас не забули, заїхали до нашої команди, дали нам знати, як і що треба робити, щоб позбавитись свого горя в Росії. У нас на команді зпочатку дико дивились на ту працю, що принесе нам велику користь. Читаємо книжки, що залишили у нас. Присилайте ще часописі й книжки, ми будемо платити, що коштує. Ми радісно приймаємо ся до праці для рідного краю.

Ми заснували зі своєї команди гурток і дали йому назву „Дружба“. Вибрали голову, секретаря і збираємо ся кожного вечера, читаємо книжки. Читали книжку „Русь-Україна“ і зацікавились, як гарно Москалі закрили ту дорогу, з котрої можна узнати, що Україна і Московщина є не один народ, а два різні. Дещо читали про те, як повстали різні українські товариства.

Жертвуєм 2 марки на украсу могили нашого батька Тараса Шевченка. Просимо, не забувайте нашої команди.

Команда „Кридимбах“ № 2290.

Голова гуртка А. П—ка.

Секретарь І. К—єць.

ЖЕРТВИ.

На „Фонд Народної Оборони.“

Від гуртка „Надія“, Lutzellinden № 6136—1 м. 50 ф.

На волинські школи.

Зібрано жертв фершалом П-вим між полоненими в лазареті табору Вецляр: П-вий 3 м., Л-вий 1 м., Кр-ко 30 ф., В-ко 20 ф., Б-ас 20 ф., П-кий 10 ф., Г-ян 10 ф., С-ук 30 ф., Г-ко 20 ф., К-ко 40 ф., Л-ко 20 ф., Г-кий 1 м., З-ний 10 ф., Ч-шев 1 м., Ч-ов 50 ф., О-к 50 ф., Ф-да 50 ф., С-ко 1 м., Д-ов 20 ф., С-ко 10 ф., Б-ук 50 ф., Л-ев 50 фен., Г-ко 50 ф., Ж-ов 1 м., З-ко 1 м., В-кий 2 мар., К-зе 2 м., П-ко 10 ф., Т-цев 1 м., Г-ко 50 ф., І-ко 50 ф., К-ин 20 ф., Ш-ко 20 ф., разом 20 м. 90 ф.

На тяжко хорих в лазареті.

Від роб. ком. Weuegbach 30 марок.

На часоп. „Громадська Думка“.

Від роб. ком. на шахті Рааб, Вецляр—15 мар.

Від тов. А. Д-на ком. Birstein № 1960—1 мар.

На часоп. „Вістник Союзу визвол. України.“

Від роб. ком. на шахті Рааб, Вецляр—7 м. 30 ф.

На „Союз Визволення України.“

Від т.т. Ів. Ш-ла і Н. М-ник №№ 1117 і 1033 роб. ком. Budenheim № 1941—2 мар. 45 фен.

На пам'ятник помершим полоненим.

Від т.т. Т-ша, С-ки І-ні і М-ма роб. ком. Montabaur № 1795—3 мар.

Коопер. Т-во інвалідів таб. Вецляр 2 м. 24 ф.

Роб. ком. Freilanbersheim 70 фен.

Роб. ком. „Berkhausen Fortuna № 2071“ безпосередно в Комітет по будові пам'ятника 19 марок 50 фен.

Справки.

Тов. М. Кравченко І—773, і тов. Ів. Лавріненко І—1652 ком. Heiligenroth kr. Montabaur. Ваші гроші ще не приходили в командатуру.

Тов. Т. Іванову ІІ—1385 і тов. Н. Погребняку ІІ—1083, ком. Dieburg 2065. Посилки і гроші ще не приходили.

Тов. Є. Сторожко, № 414, ком. Iberscheid № 468. Гроші й посилки не приходили.

Тов. А. Коцаренку ІІ—608. ком. Oberbefesterei Dieburg. Вам посилка не приходила.

Тов. П. Годні ІІ—564, ком. Oberbefesterei Dieburg. Ваші посилки відослані: 1) на ком. Oberbefesterei Dieburg, 2) на Okstadt.

Канцелярія Генеральної Старшини.

Повідомлення.

На численні запити з боку полонених обявляє власть військова, що православні свята можуть полонені святкувати на робітничих командах лишень тоді, як їх господарі на се згодять ся і не буде з сеї причини шкоди для праці.

Командатура вецлярського табору.

Купуйте Пам'яткову Книжку
КАЛЕНДАРЬ
— на 1917 р. —

СОЮЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ
500 стор. друку — 103 ілюстрацій
ціна 1 марка.

Замовляти по адресі „Громадської Думки“:
Wetzlar. Ukrainischer Unterrichts-Ausschuss.
Lagerzeitung.

ТЕАТР.

НАРОДНИЙ ДІМ у таборі ВЕЦЛЯР.
У НЕДІЛЮ 4. БЕРЕЗНЯ с. р.
Музично-Драматичним Товариством
ім. Миколи Лисенка
буде виставлено

НАЙМИЧКА

драма на 5 дій—Івана Тобілевича.
Перед початком і в часі антрактів грає духовна орхестра під орудою т. Чуркина.
Ціни на вступ: 50, 40, 30, 20, 15, 10 і 5 фен.
Початок рівно о 5½ год. вечера.